

Öznel İyi Oluşun Cinsiyet Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması

Investigating the Subjective Well-Being in terms of Gender: A Meta-Analysis

Figen KASAPOĞLU*, Ali KIŞ**

Öz: Bu araştırmanın amacı, öznel iyi oluş düzeyinde cinsiyetler açısından fark olup olmadığını belirlemeye yönelik bir meta-analiz çalışması yapmaktır. Bu çalışmada Cohen'in d indeksi kullanılmıştır. Bu amaçla yapılan, 2004-2014 yıllarını kapsayan, alanyazın taramasında, konu ile ilgili doktora tezi, yüksek lisans tezi, makale ve bildiri türünde 101 araştırmanın yapıldığı belirlenmiştir. Bu araştırmalarda cinsiyet değişkenine ilişkin ve kodlama protokolüne uygun verileri içeren 25 çalışma araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini 5576 erkek ve 7022 kadın olmak üzere 12598 birey oluşturmaktadır. Dahil edilen çalışmalarda heterojen bir dağılım belirlenmiştir ($Q=98.50$ $p<0.05$, $I^2=75.64$). Araştırma sonucunda, rastgele etkiler modeline göre, kadınlar lehine önemsiz düzeyde ($d=0,07$ $[-0.01; 0.14]$) genel etki büyüklüğü bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öznel iyi oluş, cinsiyet, meta-analiz

Abstract:The objective of the study is to conduct a meta-analysis to determine the differences between subjective well-being and gender. Standardized mean difference method was utilized to determine the effect size of subjective well-being based on gender. 101 studies were identified during the literature review on the subject including dissertations, masters' theses, articles and proceedings. 25 studies that contained data on gender variable and suitable for the coding protocol were included in the study. Sample of the study included 5576 male and 7022 female, a total of 12598 individuals. The findings of the study demonstrated that there was a non-significant effect size favoring the females based on random effects model ($d=0,07$ $[-0.01; 0.14]$).

Keywords: Subjective well-being, gender, meta-analysis

Giriş

Pozitif psikolojinin en önemli araştırma konularından birisi (Doğan, 2013) olan öznel iyi oluş, bireyin ve toplumun yaşam kalitesinin bir ölçüsü olup iyi yaşam ve yaşanabilir toplumun varlığı için üzerinde durulması gereken değerli bir kavramdır (Diener, Oishi ve Lucas, 2003). Konuşma dilinde mutluluk kavramının karşılığı olarak da kullanılan öznel iyi oluş (Diener, 2000), bireyin olumlu duyguları sık, olumsuz duyguları daha az yaşaması ve yaşamdan yüksek doyum alması olarak tanımlanmaktadır (Myers ve Diener, 1995). Öznel iyi oluş, duygusal ve bilişsel olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır (Diener, 2000). Duygusal boyut, bireyin olumlu duygu yaşantısının olumsuz duygu yaşantısından fazla olması ile belirlenirken, bilişsel boyutu olan yaşam doyumunu ise hayattan, işten, evlilikten, okuldan ya da diğer alanlardan alınan doyuma ilişkin öznel yargılara dayanır (Diener, 1984). Olumlu duygular, neşe, ilgi, heyecan, güven, uyanıklık gibi duyguları ifade etmektedir. Olumsuz duygular ise korku, öfke, üzüntü, suçluluk, nefret gibi olumsuz duyguları içeren doyumsuzluk ve öznel stresi anlatmaktadır (Ben-Zur, 2003). Öznel iyi oluş, bireyin enerjisini ve yaratıcılığını artırmakta, bağışıklık sistemini güçlendirmekte, daha iyi ilişkiler kurmasını sağlamakta ve iş yerinde verimliliğini artırmaktadır (Diener ve Chan, 2011; Lyubomirsky, King ve Diener, 2005). Öznel iyi oluşu yüksek olan bireyler, yüksek düzeyde yaratıcılık, sebat etme, iyimserlik, sosyallik, güven, yardımseverlik, daha az düşmanlık ve daha az benmerkezcilik gösterme eğilimindedir (Diener, 2000). Ayrıca

*Uzm. Psikolojik Danışman, Fatih Hattat Rakım Ortaokulu, e-posta. figenkasapoglu.721@gmail.com

**Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-posta. alikis44@gmail.com

mutlu insanlar mutsuz insanlara göre daha dışa dönük, daha uyumlu kişilik özelliklerine sahip bireyler olmaktadır (Diener ve Seligman, 2002).

Öznel iyi oluşla ilgili ilk ciddi araştırmaların ortaya çıkmaya başladığı yıllarda Wilson (1967), mutlu insanların evli, iyi para kazanan, genç, sağlıklı, her iki cinsten, herhangi bir zekâ düzeyinde ve dindar olduklarını belirtmiştir. Seligman (2007), 35 yıl boyunca devam eden çeşitli araştırmalar sonucunda, bu koşulların yarısının yanlış çıktığını ama yarısının da doğru olduğunun altını çizmiştir.

Öznel iyi oluşu etkileyen dinamikler, araştırmacılar tarafından farklı örneklem gruplarıyla, uluslararası düzeyde ve sistematik olarak incelenmektedir. Yapılan araştırmalarda yaş, cinsiyet, eğitim, gelir gibi demografik durumların öznel iyi oluşun yaklaşık % 10'nu açıkladığı (Diener, Suh, Lucas ve Smith, 1999), bedensel istekleri doyumak, insanlarla etkileşime geçmek, partiye gitmek, dinî inancın gereğini yerine getirmek gibi isteyerek yapılan etkinliklerin yaklaşık % 40'nı açıkladığı (Lyubomirsky, Sheldon ve Schade, 2005) ve genetik yatkınlığın öznel iyi oluşu % 44 ile % 52 arasında açıkladığı (Lyken ve Tellegen, 1996) sonucuna ulaşılmıştır.

Öznel iyi oluş ile ilgili yapılan araştırmalarda sıklıkla rastlanan demografik değişkenlerden birinin cinsiyet olduğu görülmektedir. Yurt dışında yapılan çalışmaların bir kısmında, erkek ve kadınların öznel iyi oluş düzeyinin benzer düzeyde olduğu görülmektedir (Myers ve Diener, 1995; Fujita, 1991). Yine 31 ülkede, 49 farklı üniversiteye mensup 17-25 yaş arasındaki 6.519'u kadın ve 6590'ı erkek olmak üzere 13.118 öğrenci ile yapılan bir çalışmada, yaşam doyumu açısından kadınların ve erkeklerin benzer düzeyde oldukları saptanmıştır (Diener ve Diener, 1995). Farklılık gözlenen bazı çalışmalarda, genellikle kadınlar daha yüksek öznel iyi oluş bildirmişlerdir; fakat diğer demografik değişkenler kontrol edildiğinde sıklıkla bu farklılığın kaybolduğunu rapor etmişlerdir (Shmotkin, 1990 ve Diener vd., 1999). Bununla birlikte, Graham ve Chattopadhyay (2013), dünya üzerinde 160 ülkeyi kapsayan, yaptıkları geniş çaplı bir araştırmada -yaş, gelir, eğitim açısından karşılaştırmalar yaparak- kadınların erkelerden daha yüksek düzeyde, düşük gelirli birkaç ülke dışında, yaşam doyumu bildirdiklerini rapor etmişlerdir. Fujita, Diener ve Sandvik (1991), cinsiyetin mutluluktaki varyansın %1'den daha azını açıkladığını fakat duygusal deneyimlerin yoğunluğundaki varyansın %13'nü açıkladığını saptamışlardır.

Türkiye'de öznel iyi oluş düzeyinin cinsiyet açısından incelendiği çalışmalara bakıldığında, birbirinden farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda kadınların öznel iyi oluş düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (Cenkseven, 2004; Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009; Erbaş, 2012; Gündoğdu ve Yavuzer, 2011; Nigar, 2014; Sezer, 2011). Bazı çalışmalarda erkeklerin öznel iyi oluş düzeylerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (Eryılmaz ve Ercan, 2011; Saföz-Güven, 2008; Tümekaya, 2011). Çalışmaların çoğunluğunda, cinsiyetin öznel iyi oluş üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı saptanmıştır (Akgündüz ve Bardakoğlu, 2012; Canbay, 2010; Çelik, 2008; Çevik, 2010; Eryılmaz ve Atak, 2011; Eryılmaz ve Ercan, 2011; Eken, 2010; Kartal, 2013; Kermen, 2013; Saygın, 2013; Nur Şahin, 2011; Şahin, Aydın, Sarı, Kaya ve Pala, 2012; Topuz, 2013; Tuzgöl-Dost, 2004, 2010; Uçan, 2013).

Türkiye'de ilgili alanyazın incelendiğinde, öznel iyi oluş düzeyini cinsiyet açısından inceleyen bir meta analiz çalışmasına rastlanmamıştır. Ancak Eryılmaz ve Ercan (2011) öznel iyi oluşu cinsiyet, yaş grupları ve kişilik özellikleri açısından incelemişlerdir. Analiz sonuçlarında, 26-45 yaş gurubunda yer alan erkeklerin kadınlara oranla yüksek düzeyde öznel iyi oluşa sahip oldukları; 19-25 yaş gurubundaki bireylerin hem 14-17 hem de 26-45 yaş gurubundaki bireylere oranla düşük düzeyde öznel iyi oluşa sahip oldukları bulunmuştur. Öte yandan Yalçın'ın (2014) genel iyi oluş ile sosyal destek arasındaki ilişkileri meta analiz yöntemiyle çalıştığı görülmektedir. Araştırmada, sosyal destek ile yaşam doyumu, öznel iyi oluş, öz saygı, depresyon ve yalnızlık arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmaları meta analiz kapsamına alınmıştır. İncelemenin sonucunda, sosyal destek kaynakları açısından, iyi oluş değişkenleri için aileden algılanan desteğin, depresyon ve yalnızlık değişkenleri için

arkadaşlardan algılanan desteğin ortalama etki büyüklüklerinin diğer destek kaynaklarına göre daha güçlü olduğu saptanmıştır.

Yukarıdaki bilgi ve bulgular toplu olarak değerlendirildiğinde, öznel iyi oluş ile ilgili yapılmış araştırmalar, öznel iyi oluş ve cinsiyet arasındaki ilişki hakkında bize bilgi vermektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de öznel iyi oluş ve cinsiyet ile ilgili yapılmış birbirinden bağımsız çalışmalardan elde edilen sonuçların birleştirilerek tek bir portre ortaya koymaktır. Elde edilen çalışmalar, 2004-2014 yılları arasında (son 10 yılda) yapılan 25 çalışma ile sınırlandırılmıştır. Eldeki 25 bağımsız çalışmanın nicel verilerinin bir araya getirilmesi ve analiz edilerek sentezlenmesi süreci meta-analiz yöntemi ile sağlanmıştır. Bu itibarla bu araştırmada temel olarak “öznel iyi oluş düzeyi cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

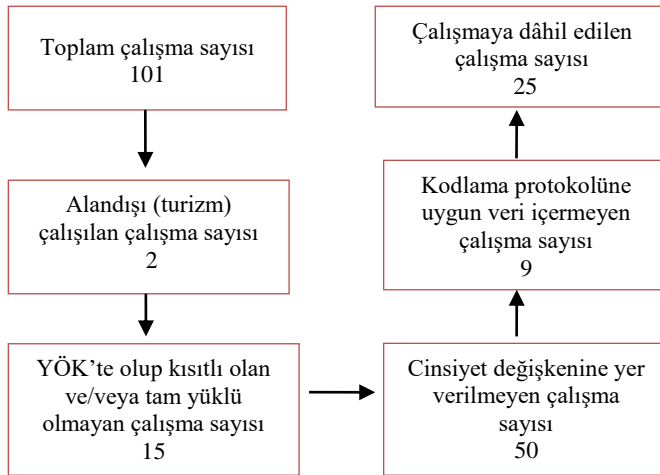
Yöntem

Bu çalışmada, sistematik sentezleme olarak kabul edilen meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Meta-analiz, gerçekleri ortaya çıkarabilmek için aynı konuda birbirinden bağımsız çalışmaların nicel bulgularına dayanılarak yapılan istatistiksel sentezleme ve yorumlama olarak tanımlanmaktadır (Cumming, 2012; Ellis, 2012; Petticrew ve Roberts, 2006).

Meta-Analize Alınacak Çalışmaların Belirlenmesi

Bu araştırmanın temel veri kaynağı, Türkiye’de öznel iyi oluşu konu edinen doktora tezleri, yüksek lisans tezleri, makale ve kongre bildirilerinden oluşmaktadır. Bu çalışmaların belirlenmesi sürecinde, İnönü Üniversitesi’nin elektronik kütüphanesi, YÖK tez veritabanı, araştırmacı, ASOS, ULAKBİM veritabanı ve Google akademik internet sayfalarından yararlanılmıştır. İlgili çalışmalara ulaşmak için “öznel iyi oluş/olma”, “iyi oluş/olma”, “subjective well-being” ve “well-being” anahtar sözcükleri kullanılmıştır.

Bu çalışmaları tarama işlemi Şubat-Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Alan yazın taraması sonucunda tam metin içeren 101 çalışmaya ulaşılmış olup 25 çalışma meta-analize dâhil edilmiştir. 101 çalışmanın meta-analize dâhil edilen 25 çalışmaya nasıl indirildiğini gösteren akış diyagramı Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Alanyazın taraması sonucu ulaşılan kaynaklar ve araştırmaya dâhil edilme akış diyagramı

Elde edilen çalışmaların araştırma kapsamında olabilmesi için belirlenen ölçütler şunlardır:

- Türkiye’de üretilmiş olması,
- 2004-2014 yılları arasında yapılmış olması,
- Öznel iyi oluş ve cinsiyet değişkenleri arasındaki ilişkilerin rapor edilmiş olması,

- (d) Öznel iyi oluşun ölçülmesinde kullanılan ölçeklerden; Öznel İyi Oluş Ölçeği, Öznel İyi Oluş Ölçeği Lise Formu, Toplam Öznel İyi Oluş (= Yaşam Doyumu Ölçeği+Olumlu Duygu Ölçeği Olumsuz Duygu Ölçeği) puanının kullanılmış olması,
- (e) Meta-analiz çalışması için gerekli olan etki büyüklüklerinin hesaplanabilmesi için, cinsiyet gruplarında örneklem büyüklüğü, ortalama puan, standart sapma, F , t değerlerinin rapor edilmiş olması.

Çalışmaları Kodlama

Bu meta-analizde kullanılan etki büyüklüğü çeşidi Standardize Ortalamalar Farkı'dır (SOF). Literatürde daha çok Cohen d olarak bilinir. SOF'u hesaplamak ve olası moderatörlere ulaşabilmek için aşağıdaki bilgiler her bir çalışmadan elde edilmiştir: Örneklem büyüklüğü (erkek, kadın), etki büyüklüğünü hesaplamak için nicel veri (r , t , F istatistiği), p değerleri, ya da ortalama ve standart sapma değerleri. Bu çalışma için kadın ve erkek kodlanması kadın=1 erkek =0 şeklindedir. Pozitif sonuç kadınlar lehine, negatif sonuç ise erkekler lehine bir farkı göstermektedir. Tam ters şekilde kodlanmış bir veriye ulaşıldığında bu çalışmanın kodlama planına dönüşüm yapılmıştır.

Kodlayıcılar Arası Güvenirlik

Çalışmalara ait verilerin kodlamasını iki bağımsız kodlayıcı yapmıştır. Kodlayıcılar analizi güvenilirliği Cohen Kappa ile sağlanmış ve 0,94 oranıyla mükemmel düzeyde bir uyuma gözlenmiştir.

Meta Analize Alınan Çalışmaların Genel Özellikleri

Araştırmaya dâhil edilen 25 çalışma 2004–2014 yılları arasında yapılmıştır. Örneklem sayısı 5576'sı erkek, 7022'si kadın olmak üzere toplam 12.598 bireyi kapsamaktadır. Çalışmaların 13'ü yüksek lisans; 2'si doktora tezi ve 10'u makaleden oluşmaktadır. Örneklem içeriği lise öğrencisi olan çalışmalar 11, üniversite öğrencisi olan çalışmalar 13'tür ve 1 çalışma ise orta yetişkin bireylerden oluşmuştur. Dâhil edilen çalışmaların 9'unda Öznel İyi Oluş Ölçeği, 9'unda Öznel İyi Oluş Ölçeği Lise Formu, 6'sında Pozitif-Negatif Duygu Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği birlikte, 1 çalışmada ise Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır.

Meta-Analitik Prosedür

Etki büyüklüğü hesaplamaları Comprehensive Meta-Analysis (Version 2.0) yazılımı (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2005) kullanılarak yapılmıştır. Hesaplamalar sabit ve rastgele etkiler modelinde yapılmıştır. Ancak, sosyal bilimlerde rastgele etkiler modeli önerilmektedir (Cumming, 2012). Etki büyüklüklerinin heterojenliği Q ve I^2 istatistiği kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu istatistikler homojenliğin olmadığını gösterdiğinde, meta-analitik prosedür moderatör analizleri ile devam ettirilmiştir.

Yayın Yanlılığı

Büyük örneklemlerli çalışmaların ya da istatistiksel olarak anlamlı çıkmış çalışmaların yayınlanma olasılığının daha yüksek olması nedeniyle olabilecek yayın yanlılığı ortalama etki büyüklüğünün de olduğundan daha fazla tahmin edilmesine yol açabilmektedir (Borenstein Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009). Yayın yanlılığını test etmek için Huni grafiği, Orwin Güvenli N Sayısı, Egger testi ve Duval ve Tweedie'nin kırp doldur yöntemi olmak üzere dört yöntem kullanılmıştır.

Bulgular

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Etki Büyüklüğü Analizinin Birleştirilmemiş Bulguları

Öznel iyi oluşa ilişkin cinsiyet etki büyüklükleri, Z değeri ve % 95'lik güvenirlilik aralığına göre alt ve üst sınırları Tablo 1'de verilmiştir.

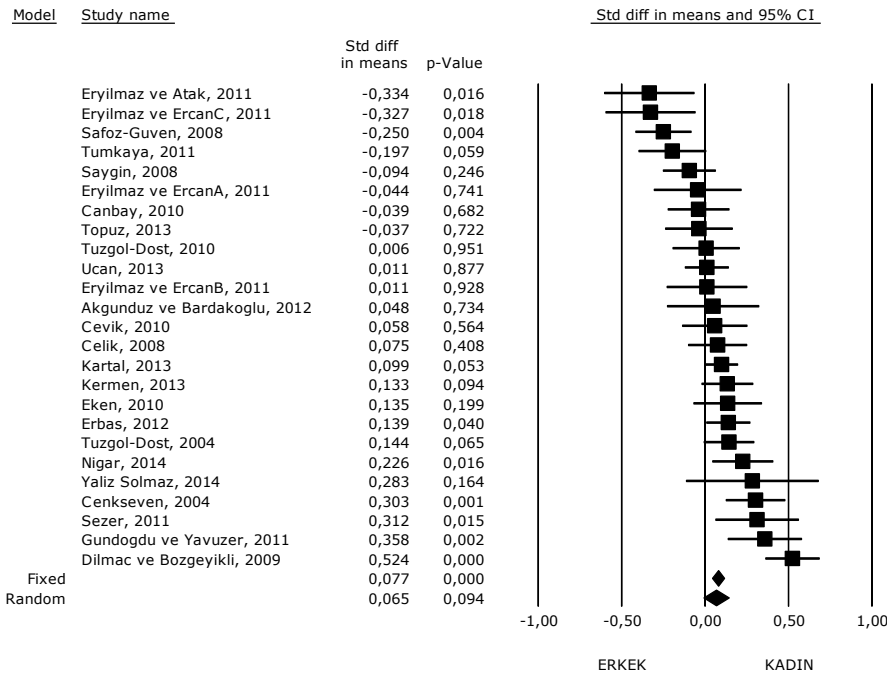
Tablo 1. Öznel İyi Oluşa İlişkin Cinsiyet Etki Büyüklükleri

Çalışma (Yazar,Yıl)	Etki Büyüklüğü d	Alt sınır	Üst sınır	Z değeri	p
Eryılmaz ve Atak, 2011	-0,33	-0,61	-0,06	-2,41	0,02
Eryılmaz ve ErcanC, 2011	-0,33	-0,60	-0,06	-2,36	0,02
Safoz-Guven, 2008	-0,25	-0,42	-0,08	-2,89	0,00
Tümkiye, 2011	-0,20	-0,40	0,01	-1,89	0,06
Saygin, 2008	-0,09	-0,25	0,07	-1,16	0,25
Eryılmaz ve ErcanA, 2011	-0,04	-0,31	0,22	-0,33	0,74
Canbay, 2010	-0,04	-0,23	0,15	-0,41	0,68
Topuz, 2013	-0,04	-0,24	0,17	-0,36	0,72
Tuzgol-Dost, 2010	0,01	-0,20	0,21	0,06	0,95
Ucan, 2013	0,01	-0,12	0,14	0,16	0,88
Eryılmaz ve ErcanB, 2011	0,01	-0,23	0,25	0,09	0,93
Akgunduz ve Bardakoglu, 2012	0,05	-0,23	0,33	0,34	0,73
Cevik, 2010	0,06	-0,14	0,25	0,58	0,56
Celik, 2008	0,08	-0,10	0,25	0,83	0,41
Kartal, 2013	0,10	0,00	0,20	1,93	0,05
Kermen, 2013	0,13	-0,02	0,29	1,68	0,09
Eken, 2010	0,14	-0,07	0,34	1,28	0,20
Erbas, 2012	0,14	0,01	0,27	2,05	0,04
Tuzgol-Dost, 2004	0,14	-0,01	0,30	1,84	0,07
Nigar, 2014	0,23	0,04	0,41	2,41	0,02
Yalız Solmaz, 2014	0,28	-0,12	0,68	1,39	0,16
Cenkseven, 2004	0,30	0,12	0,48	3,31	0,00
Sezer, 2011	0,31	0,06	0,56	2,43	0,02
Gundogdu ve Yavuzer, 2011	0,36	0,13	0,58	3,14	0,00
Dilmac ve Bozgeyikli, 2009	0,52	0,36	0,69	6,27	0,00

Tablo 1'e göre, 25 çalışmanın cinsiyete göre standardize edilmiş etki büyüklükleri -0.33 ile erkekler lehine değer ile 0.52 kadın lehine ait değer aralığında değişmektedir. 10 çalışmada istatistiksel anlamlı farklılık (4'ü $p < .01$ düzeyinde; 6'sı $p < .05$ düzeyinde) bulunurken, 15 çalışmada anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 25 çalışmanın güven aralığı -0.61 ile 0.69 arasında değişmektedir.

Cinsiyete İlişkin Veri İçeren Çalışmaların Orman Grafiği

Çalışmalara ait orman grafiği (forest plot) olan grafik 1, araştırmaya dâhil edilen ve cinsiyete ait veri içeren 25 çalışmayı toplu hâlde göstermektedir.

Grafik 1: Cinsiyet Değişkenine Göre Öznel İyi Oluş Etki Büyüklükleri Orman Grafiği

Grafik 1 incelendiğinde kadınlar lehine bir farkın olabileceği ancak bu farkın etkisizlik çizgisine çok yakın olduğu söylenebilir.

Cinsiyete İlişkin Etki Büyüklüğü Temel Analiz Bulguları

Bu meta-analizin temel amacı öznel iyi oluşa ilişkin kadınlar ve erkekler arasında farklılığın olup olmadığının değerlendirilmesidir. Aşağıda, etki büyüklüğü dağılımının homojenlik testinin ve sabit etki modeli ve rastgele etkiler modeline göre yapılan analizlerin sonuçları Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Öznel İyi Oluş-Cinsiyet Temel Analiz

Model	N	Standart Hata	Heterojenlik				Genel Etki Büyüklüğü	95% Güven Aralığı	
			Q	df	p	I ²		Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit Etkiler	25	0.02	98.501	24	0.000	75.64	0.08	0.04	0.11
Rastgele Etkiler	25	0.04					0.07	-0.01	0.14

Tablo 2’de cinsiyet değişkenine göre araştırmaya dâhil edilen çalışmaların sabit etki modeline göre ortalama etki büyüklüğü değeri 0.08, ortalama etki büyüklüğünün standart hatası 0.02, ortalama etki büyüklüğünün güven aralığı alt sınırı 0.04 ve üst sınırı 0.11 olarak hesaplanmıştır. Dâhil edilen çalışmaların homojenlik testi $Q=98.501$ olarak hesaplanmıştır ve $p<.05$ olduğu için etki büyüklüklerinin dağılımına ait homojenliğin yokluk hipotezi reddedilmiştir. Bir başka deyişle, etki büyüklükleri dağılımının heterojen bir yapıda olduğu belirlenmiştir. Q istatistiğinin bir tamamlayıcısı olarak geliştirilen I^2 ise heterojenliğe ilişkin daha net bir sonuç ortaya koymaktadır (Petticrew ve Roberts, 2006). I^2 etki büyüklüğüne ilişkin toplam varyansın oranını göstermektedir. I^2 istatistiği Q istatistiğinin aksine çalışma sayısından etkilenmemektedir. I^2 nin yorumlanmasında ise % 25 düşük düzeyde heterojenliği, % 50 orta düzeyde heterojenliği ve % 75 yüksek düzeyde heterojenliği göstermektedir (Cooper vd., 2009: 263). Cinsiyet için, sabit etki modeline göre (0.08) ortalama etki büyüklüğü değeri için I^2 değeri % 75 ile yüksek düzey heterojenliği göstermektedir. Dâhil edilen çalışmalar heterojen bir

yapıda olduğu için rastgele etkiler modeline göre hesaplanan ortalama etki büyüklüğüne bakılmıştır. Rastgele etkiler modeline göre ortalama etki büyüklüğünün standart hatası 0.04, ortalama etki büyüklüğünün güven aralığı alt sınırı -0.01, üst sınırı 0.14 ve ortalama etki büyüklüğü değeri 0.07 olarak öznel iyi oluşun kadınlar lehine olduğu yönünde hesaplanmıştır. Ancak bu etki büyüklüğü değeri 0.20'den küçük olduğu için Cohen'in sınıflandırmasına göre düşük düzeyin altında bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (Cohen, 1988: 40). Lipsey'in sınıflandırmasında da 0.15'den daha az olduğundan düşük düzeyin de altında bir etki büyüklüğü söz konusudur. Thalheimer ve Cook (2002)'a ait sınıflandırmaya göre ise önemsiz düzeyde (-0.15–0.15) bir etki büyüklüğüdür. Ayrıca, istatistik anlamlılık z-testine göre hesaplandığında $Z=1.67$ olarak bulunmuştur. Ulaşılan sonucun $p=0.09$ ile istatistiksel anlamlılığa sahip olmadığı belirlenmiştir.

Yayın Yanlılığı Bulguları

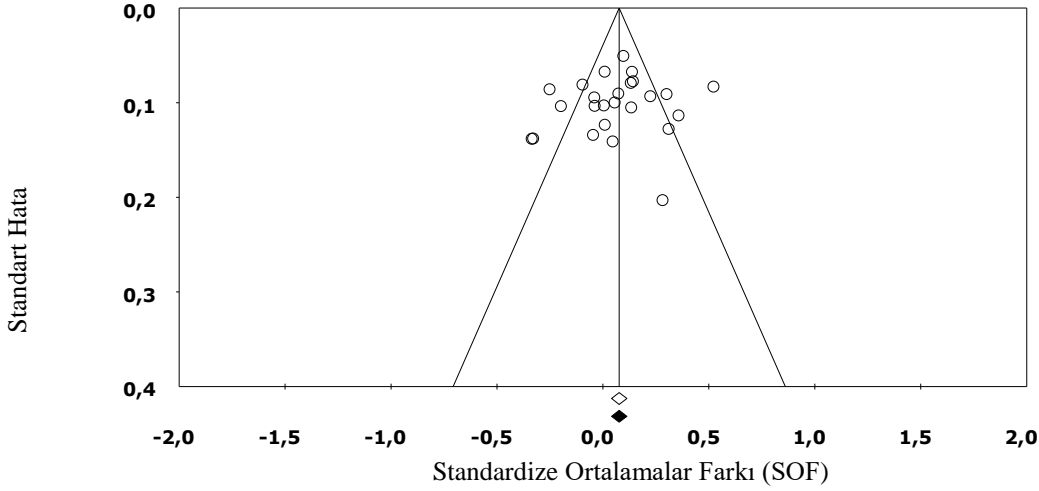
Meta-analize dâhil edilen çalışmalara ait yayın yanlılığı test sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öznel İyi Oluş-Cinsiyet İçin Yayın Yanlılığı Test Sonuçları

Dâhil edilen çalışma sayısı	Orwin korumalı N Sayısı "önemsiz" SOF için gerekli çalışma sayısı	Duval ve Tweedie'nin Kırp ve doldur yöntemi		Egger Testi
		Kırılan çalışma	SOF Gözlenen (doldurulan)	
25	0,01 SOF için 167	2	0,07 (0,09)	$p=0,49$ (çift kuyruk)

Tablo 3'e bakıldığında, Orwin's Fail-Safe N 167 olarak hesaplanmıştır. Meta analiz sonucunda bulunan 0.05 ortalama etki büyüklüğünün 0.01 düzeyine (trivial), yani neredeyse sıfır etki düzeyine ulaşabilmesi için gerekli çalışma sayısı 167 adettir. Çıkan rakam dâhil edilen çalışma sayısının yaklaşık 6 katıdır. Hâlbuki dâhil edilen 25 çalışma Türkiye'de bu araştırma sorusuna yönelik yapılmış tüm çalışmalardan dâhil edilme kriterine göre ulaşılabilmemiş çalışmaların tamamıdır. Bunların dışında 167 çalışmaya daha ulaşılmasının olası olmaması, bu sonucun bu meta-analizde yayın yanlılığı olmadığı bir göstergesidir. Duval ve Tweedie'nin kırıp ve doldur yöntemi sonucuna göre ise, 2 emsal çalışma dâhil edildiğinde, meta analiz sonucunda bulunan 0.07 ortalama etki büyüklüğünün, 0.09 olarak değiştiği görülmektedir. Bu değişiklik, önemsiz düzeyde olduğu için rapor edilen etki büyüklüğünün güvenilir olduğu kabul edilebilir. Diğer bir yayın yanlılığı testi olan Egger testi (huni grafiği asimetri testi) sonucunun da ($p=0.49$) anlamlı olmaması, bu meta analizde yayın yanlılığının olmadığı bir diğer göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Meta analiz veri setinin görsel bir özeti olarak da değerlendirilen (Cooper, Hedges ve Valentine, 2009) ve yayın yanlılığının olasılığını gösteren huni saçılım grafiğinin sonuçları Grafik 2'de gösterilmektedir. Huni saçılım grafiğinde, çalışmaya ait standart hata değeri Y ekseninde, etki büyüklüğü X ekseninde gösterilmektedir. Standart hata değeri küçük olan çalışmalar huni şeklinin üst kısmına doğru ve ortalama etki büyüklüğünün yakınında toplanmaktadır. Standart hata değeri büyük çalışmalar şeklin alt kısmına doğru kayarlar çünkü örneklem sayısı az olan çalışmalarda etki büyüklüğü tahmininde daha fazla örneklem varyansı vardır (Borenstein vd., 2009).

Grafik 2: Öznel İyi Oluş Etki Büyüklüğü Verisi İçeren 25 Çalışmanın Huni Saçılım Grafiği.

Grafik 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya dâhil edilen 25 çalışma etki büyüklüğü dikey çizgisinin her iki yanına simetrik olarak ve birleştirilmiş etki büyüklüğüne yakın bir konumda yer almaktadır. 25 çalışmanın simetrik bir şekilde üst bölgede dağılıyor olması yayın yanlılığının olmadığını göstermektedir.

Tartışma/Sonuç ve Öneriler

Öznel iyi oluş bakımından kadınlarla erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan bu meta-analize, gereken verileri içermesinden dolayı, 25 çalışma dâhil edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen çalışmalar açısından yayın yanlılığının olup olmadığını belirlemek için oluşturulan huni saçılım grafiği, Orwin’s Fail Safe N sayısı, Egger testi ve Duval ve Tweedie’nin kırpma ve doldurma yöntemi sonuçları, yayın yanlılığının bulunmadığını göstermektedir. Yapılan homojenlik testleri, çalışmalar arasında yüksek düzeyde (%75) heterojenlik bulunduğunu tespit saptamıştır. Bundan dolayı, rastgele etkiler modeline göre etki büyüklüğüne bakılmıştır. Rastgele etkiler modelinde kadınlar lehine 0,07’lik [-0.01, 0.14] ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir etki büyüklüğü bulunmuştur.

Bu araştırmada elde edilen sonuç, öznel iyi oluş bakımından kadınlar lehine önemsiz düzeyde etki büyüklüğü olduğu yönündedir. Türkiye’de öznel iyi oluş düzeyinin cinsiyete göre değişip değişmediğini inceleyen bir meta analiz çalışması olmamakla birlikte bu araştırmanın sonucunu destekleyen bireysel çalışmalar bulunmaktadır (Akgündüz ve Bardakoğlu, 2012; Canbay, 2010; Çelik, 2008; Çevik, 2010; Eryılmaz ve Atak, 2011; Eryılmaz ve Ercan, 2011; Eken, 2010; Kartal, 2013; Kermen,2013; Saygın, 2013; Nur Şahin, 2011; Şahin, Aydın, Sarı, Kaya ve Pala, 2012; Topuz, 2013; Tuzgöl-Dost, 2004, 2010; Uçan, 2013). Diğer taraftan kadınların daha yüksek öznel iyi oluşa sahip olduğu bulgusuna ulaşan çalışmalar olduğu gibi (Cenkseven, 2004; Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009; Erbaş, 2012; Gündoğdu ve Yavuzer, 2011; Nigar, 2014; Sezer, 2011) bu bulgunun tersi çalışmalara da rastlanmıştır (Eryılmaz ve Ercan, 2011; Saföz-Güven, 2008; Tümkaya, 2011). Bu araştırmada elde edilen sonuç yurt dışında yapılan benzer meta analiz çalışmalarıyla karşılaştırıldığında, farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Örneğin, Haring, Stock ve Okun (1984) 146 çalışmanın meta analizi sonucunda, cinsiyet farklılığının genel iyi olmanın %1’inden daha azını açıkladığını ve erkeklerin kadınlardan biraz daha mutlu olduğunu fakat bu farkın büyüklüğünün çok küçük (0.04) olduğunu bulmuşlardır. Yine Lucas ve Gohm (2000), uluslar arası iki geniş veri setini incelemiş ve birçok ülkede kadınların erkeklerden daha olumsuz duygu bildirdiğini tespit etmişlerdir. Diğer taraftan, Wood, Rhodes ve Whelan (1989), yaptıkları 93 çalışmanın meta analizinde, kadınların erkeklere göre daha mutlu olduğu sonucuna varmışlardır. Benzer şekilde Shmotkin

(1990), diğer değişkenler kontrol edildiğinde kadınların erkeklerden daha yüksek düzeyde öznel iyi oluş ifade ettiklerini tespit etmiştir.

Seligman (2007), cinsiyetle ruh hali arasında büyüleyici bir ilişki bulunduğunu, ortalama duygu durum bakımından kadınlarla erkekler arasında fark olmadığını ifade etmiş ve bunun nedenini tuhaf bir biçimde, kadınların erkeklerden hem daha mutlu hem de daha mutsuz olmalarına bağlamıştır. Öznel iyi oluş konusunda yapılan ilk araştırmada, Wilson (1967) her iki cinsiyetten bireyin mutlu olabileceğini belirtmiş ve cinsiyetin öznel iyi oluşa çok küçük oranda etkisi olduğunu açıklamıştır. Myers ve Diener (1995), mutluluk ve yaşam doyumunun yaş, ırk, gelir durumu ve cinsiyet gibi özelliklere göre değişmeyen bir kavram olduğunu aktarmışlar ve iyi oluşla ilgili daha çok ipucunun dindarlık, kültür, iş deneyimleri, yakın ilişkiler ve kişilik özellikleri hakkındaki bilgilerden geleceğini öne sürmüşlerdir. Kültürler arası yapılan çalışmalara bakıldığında, Diener ve Diener (1995), Türkiye'nin de içinde bulunduğu 31 ülkede yaptıkları çalışmada, yaşam doyumu açısından kadınların ve erkeklerin benzer düzeyde oldukları saptanmıştır. Diğer taraftan, Graham ve Chattopadhyay (2013), 160 ülkeyi kapsayan daha geniş çaplı bir araştırmada -yaş, gelir, eğitim açısından karşılaştırmalar yaparak- kadınların erkeklerden daha yüksek düzeyde, düşük gelirli birkaç ülke dışında, yaşam doyumu bildirdiklerini rapor etmişlerdir.

Meta-analiz yoluyla benzer bulgulara sahip bireysel çalışmalarda elde edilmiş sonuçların geçerliliğinin kuvvetleneceği (Akgöz, Ercan ve Kan, 2004) düşünüldüğünde, bu araştırmanın sonucunun, benzer bulgulara sahip bireysel çalışmaların sonuçlarının geçerliliğini güçlendirdiği söylenebilir. Aynı zamanda mevcut sonuç, Wilson'ın (1967), Myers ve Diener (1995) ve Diener ve Diener'in (1995) açıklamalarını destekler nitelikte gözükmektedir. Bu bulgular ve açıklamalar ışığında, kadın ve erkeklerin öznel iyi oluş düzeyinde anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığı, kadın ya da erkek olmanın öznel iyi oluşun önemli bir belirleyicisi olmadığı söylenebilir.

Bu araştırmanın bir tamamlayıcısı olmak üzere, konuya ilişkin nitel çalışmalarla bir tarama araştırması gerçekleştirilebilir. Araştırmanın bir sınırlılığı olarak, bu çalışma sadece Türkiye'de yapılan çalışmalara odaklanmıştır. Yine benzer bir çalışma ile aynı konunun dünyadaki veya değişik ülkelerdeki durumuna bakılabilir ve karşılaştırma fırsatı sağlanabilir. Araştırmada etki değerlerinde heterojenlik tespit edilmesine karşılık moderator analizi yapılmaması yine araştırmanın bir başka sınırlılığı olarak ortaya çıkmaktadır. İleriki yıllarda benzer bir meta-analiz çalışması, yeni çalışma bulguları eklenerek, tekrarlanabilir ve karşılaştırma yapılabilir ve sonuçta bulunabilecek etki büyüklüğünün artması ve azalmasının sonuçları tartışılabilir. Bu çalışmada, cinsiyet değişkeninin öznel iyi oluşa etkisi incelenmiştir. Başka bağımsız değişkenlerin de öznel iyi oluşa etkileri incelenebilir.

Kaynaklar

*Yıldız imi ile işaretlenmiş çalışmalar meta-analize dâhil edilen çalışmalardır.

Akgöz, S., Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Meta-analiz. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 30 (2), 107-112.

*Akgündüz, Y. ve Bardakoğlu, Ö. (2012). Subjective well-being levels of vocational high school students. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2), 101-107.

Ben-Zur, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, internal resources and parental factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(2), 67-79.

Borenstein, M., Hedges, L., Higgins, J., & Rothstein, H. (2005). *Comprehensive meta analysis version 2*. Englewood, NJ: Biostat.

Borenstein, M., Hedges, L.V., Higgins, J.P.T., & Rothstein, H.R. (2009). *Introduction to meta-analysis*. West Sussex-UK: John Wiley & Sons Ltd.

*Canbay, H. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- *Cenkseven, F. (2004). *Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Retrieved from <http://books.google.com.tr/>
- Cooper, H., Hedges, L.V., & Valentine, J.C. (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis* (2nd ed.). New York: Russell Sage Publication.
- Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics*. New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
- Çarkungöz, E. ve Ediz, B. (2009). Meta analiz. *Uludag Univ. J. Fac. Vet. Med.* 28(1), 33-37.
- *Çelik, Ş. (2008). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- *Çevik, N. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordayan bazı değişkenler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- *Dilmaç, B. ve Bozgeyikli, H. (2009). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 171-187.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being. The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.
- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem, *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 653-663.
- Diener, E., & Seligman, M.E.P. (2000) Very happy people, *Psychological Science*, 13(1), 81-84.
- Diener, E., & Ryan, K. (2009). Subjective well-being: a general overview. *South African Journal of Psychology*, 39(4), 391-406.
- Diener, E., & Chan, M. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 3, 1-43.
- Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R.E. (2003). Personality, culture, and subjective wellbeing: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual Review of Psychology*, 54, 403-425.
- Diener, E., & Seligman, M.E.P. (2002). Very happy people. *Psychological Science*, 13, 80-83.
- Diener, E., & Seligman, M.E.P. (2004). Beyond money: Toward an economy of wellbeing. *Psychological Science in the Public Interest*, 5, 1-31.
- Diener, E., Suh, E.M., Lucas, R.E., & Smith, H.L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125, 276-302.
- Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1), 56-64.
- *Eken, A. (2010). *Ergenlerin anne-babaya bağlanma biçimleri ile öznel iyi oluş durumlarının sosyal yetkinlik beklentileriyle ilişkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ellis, P.D. (2012). *The essential guide to effect sizes* (5th edition). Cambridge-UK: Cambridge University Press.
- *Erbaş, M.M. (2012). *Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin red duyarlılığı ve öznel iyi oluş düzeylerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- *Eryılmaz, A. ve Atak, H. (2011). Ergen öznel iyi oluşunun öz saygı ve iyimserlik eğilimi ile ilişkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 170-181.
- *Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2011). Öznel iyi oluşun cinsiyet, yaş grupları ve kişilik özellikleri açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 139-151.
- Fujita, F. (1991). *An investigation of the relation between extroversion, neuroticism, positive affect, and negative affect*. Unpublished master dissertation. Illinois: University of Illinois.

- Fujita, F., Diener, E., & Sandvik, E. (1991). Gender differences in negative affect and well-being: The case for emotional intensity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(3), 427-434.
- Graham, C., & Chattopadhyay, S. (2013). Gender and well-being around the world. *Journal Happiness and Development*, 1(2), 212-232.
- *Gündoğdu, R. ve Yavuzer, Y. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlarının incelenmesi. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar 27-29 Mayıs 2011, İstanbul*; 3(14), 1889-1895.
- Haring-Hidore, M., Stock, A.W., & Okun, A.M. (1984). A research synthesis of gender and social class as correlates of subjective well-being. *Human Relations*, 37(8),645-657.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hane halkı için bazı sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*,12(44), 214-233.
- *Kartal, M.A. (2013). *Orta öğretim öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve iletişim beceri düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- *Kermen, U. (2013). *Üniversite öğrencilerinin ihtiyaç doyumu ve öznel iyi oluş düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Lucas, R.E., & Gohm, C.L. (2000). Age and sex differences in subjective well-being across cultures. In E. Diener & E. M. Suh (Eds.), *Subjective well-being across cultures*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*,131, 803-855.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K.M., & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9, 111-131.
- Lykken, D., & Tellegen, A. (1996). Happiness is a stochastic phenomenon. *Psychological Science*, 7, 186-189.
- Myers, D., & Diener, E. (1995). Who is happy. *American Psychological Society*, 6(1),1-19.
- *Nigar, F. (2014). *Ortaokul öğrencileri ile yatılı bölge ortaokul öğrencilerinin öznel iyi oluş ve temel psikolojik ihtiyaçlar düzeyinin karşılaştırması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Tokat. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nur Şahin, G. (2011). *Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences*. MA-USA: Blackwell Publishers Ltd.
- *Saföz Güven, İ. G. (2008). *Fen ve genel lise öğrencilerinin cinsiyet ve sosyometrik statülerine göre öznel iyi oluş düzeyleri, genel sağlık örüntüleri ve psikolojik belirti türleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- *Saygın, Y. (2008). *Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Seligman, M.E.P. (2007). *Gerçek mutluluk*. (Çev. Semra Kunt Akbaş), Ankara: HYB Basım Yayın.
- *Sezer, F. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 192, 74-85.
- Shmotkin, D. (1990). Subjective well-being as a function of age and gender: a multivariate look for differentiated trends. *Social Indicators Research*, 23, 201-230.
- Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S.V., Kaya, S. ve Pala, H. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 827-836.

- Thalheimer, W., & Cook, S. (2002). *How to calculate effect sizes from published research articles: A simplified methodology*. Erişim tarihi: 31 Mayıs 2015, http://work-learning.com/effect_sizes.htm.
- *Topuz, C. (2013). *Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- *Tuzgöl Dost, M. (2004). *Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- *Tuzgöl Dost, M. (2010). Güney Afrika ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 75-89.
- *Tümkaya, S. (2011). Humor styles and socio-demographic variables as predictors of subjective well-being of Turkish University students. *Education and Science*, 36(160), 158-170.
- Yalçın, İ. (2014). İyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkiler: Türkiye'de yapılmış çalışmaların meta analizi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25, 1-12.
- *Yalız Solmaz, D. (2014). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 651-657.
- *Uçan, A. (2013). *Cinsiyetleri farklı lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının toplumsal konum ile ilgili risk alma ve göç değişkenlerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wilson, W. (1967). Correlates of avowed happiness. *Psychological Bulletin*, 67, 294-306.
- Wood, W., Rhodes, N., & Whelan, M. (1989). Sex differences in positive well-being: A consideration of emotional style and marital status, *Psychological Bulletin*, 106(2), 249-264.

Extended Abstract

Introduction

Subjective well-being (SWB) within the context of positive psychology, which is expressed as happiness in colloquial language, consists of two components based on self-assessment of the individual; emotional and cognitive (Diener, 2000). SWB, people's emotional and cognitive evaluations of their lives, includes what lay people call happiness, peace, fulfilment, and life satisfaction (Diener, Oishi & Lucas, 2003). Emotional dimension of subjective well-being is identified by the individual's positive emotional experiences to exceed the individual's negative emotional experiences. The cognitive dimension of subjective well-being, life satisfaction is based on subjective judgments related to the satisfaction in life, job, marriage, school or in other areas (Diener, 1984). Positive affect expresses emotions such as joy, interest, excitement, trust, and vigilance. Negative affect describes dissatisfaction and subjective stress that includes emotions such as fear, anger, sadness, and hate (Ben-Zur, 2003).

In studies conducted on subjective well-being, one of the frequently observed demographical variables is the gender variable. Literature review demonstrates conflicting findings on the subject. Thus, it is evident that the different findings should be scrutinized and assessed through scientific studies, which would be conducted in Turkey. Therefore, this study aimed to investigate the relationship between subjective well-being and gender using the meta-analysis method and the study was authored to contribute to the related literature.

Method

A total of 25 dissertations, masters' theses, articles and proceeding submitted in Turkey on subjective well-being and conforming to the predetermined criteria were included in the meta-analysis in the study. Sample of the study included 5576 male and 7022 female, a total of 12598 individuals. Effect size calculations were conducted using Comprehensive Meta-Analysis (Version 2.0) software. Fixed and random effects models were used in the calculations. Heterogeneity of the effect sizes were assessed using Q and I² statistics. To test publishing bias,

Funnel plot, Orwin's Failsafe N Number, Egger test, and Duval and Tweedie's trim and fill method were utilized.

Result and Discussion

The results of Funnel plot, Orwin's Failsafe N Number, Egger test, and Duval and Tweedie's trim and fill method, conducted to determine publishing bias, demonstrated that there was no publishing bias in the studies included in the meta-analysis. Since the tests of homogeneity conducted identified a high level of heterogeneity (75%), effect sizes were scrutinized using random effects model as well. Ransom effects model demonstrated a statistically non-significant effect size of 0.07 favouring the females [-0.01; 0.14]. This finding is a low-level affect based on the classifications of Cohen (1988) and Lipsey (Cited by Cooper et al., 2009); and an insignificant effect based on the classification of Thalheimer and Cook (2002).

Study results demonstrated that there was an insignificant effect size on subjective well-being favouring females between the males and females. No meta-analysis study was found by the authors in Turkey that analyzed the differences between subjective well-being and gender. Thus, the findings of the study were compared to the results of similar meta-analysis studies conducted outside Turkey. Literature review showed that there were different results concerning the relationship between subjective well-being and gender. For instance, Haring et al. (1984) conducted a meta-analysis of 146 studies and found that males were slightly tend to be more happy than females, but this difference was very small; while Wood et al. (1989), in a meta-analysis of 93 studies, concluded that females were more happy than males. Similarly, Shmotkin (1990) stated that, when all other variables are controlled, females expressed higher subjective well-being when compared to males. Seligman (2007) expressed that there was a magical relationship between gender and the state of mind, and that there was no difference between males and females based on mood and claimed singularly that the reason for that was the fact that females were both happier and less happy than males at the same time. In the first study on subjective well-being, Wilson (1967) reported that the individuals of both genders could be happy, and gender had very little effect on subjective well-being. Myers and Diener (1995), explained that subjective well-being did not change based on demographic features such as gender, race, income or age. The findings of this study demonstrated that there was an insignificant effect size between females and males favouring the females. The results of this meta-analysis study seem to support the explanations by Wilson (1967) and Myers and Diener (1995). These findings demonstrated that there was no significant differentiation between the subjective-well being of females and males, and being a female or male was not a significant determinant of subjective well-being.